

CENTRI IZVRSNOSTI

-RECIKLAŽA-

(upotrebna vrijednost recikliranog materijala u vrtiću)

Naša ustanova se godinama, kontinuirano, bavi ekologijom i reciklažom. Misija kojom se vodimo je da na viši nivo podignemo svijest djece, roditelja i svih nas o važnosti očuvanja životne sredine. U svakom našem časopisu (prethodno „Barka ljubavi“, danas „Mali ferali“) dio je posvećen očuvanju životne sredine i važnosti ove teme za zdravlje i opstanak svih nas. Tradicionalna orijentacija nije u dovoljnoj mjeri uvažavala upotrebu recikliranog materijala, dok je ta potreba sada, a biće i u budućnosti, sve cjenjenija. Sredina u kojoj živimo je sve zagađenija. Naša djeca su svakodnevno svjedoci prisustva otpada na budvanskim plažama.

Smatramo da ovom temom pokrećemo pozitivan trend, kako među djecom, roditeljima i zaposlenima, tako i u široj zajednici, prvenstveno saradnjom sa Komunalnim preduzećem, kolegama iz obrazovnih institucija, Asocijacijom Eko vrtića.

Ciljna grupa: Djeca (selektuju i ponovo koriste otpad; dugoročno se uče očuvanju sredine u kojoj živimo)

Posredni korisnici:

- Roditelji (smanjiti količinu otpada u domovima)
- Vaspitači (dobiti nova sredstva za rad u vaspitno - obrazovnom procesu)

Krajnji korisnici: Cijela zajednica (upravljanje otpadom; zdrava životna sredina)

Šta je reciklaža?

Reciklaža je izdvajanje materijala iz otpada i njegovo ponovno korišćenje.
Podrazumijeva: sakupljanje materijala, izdvajanje, preradu i izradu novih stvari.

Cilj:

- razvijati svijest o očuvanju životne sredine kroz proces reciklaže (Svaki otpad koji se može reciklirati - recikliraj!)

Operativni ciljevi u odnosu na okolinu:

- Redukcija zagađenja okoline
- Odlagati što manje otpada
- Sortirati i ponovo upotrijebiti otpad
- Razvoj ekološke svijesti

Operativni ciljevi u odnosu na djecu:

- Da dijete sortira otpad
- Da dijete shvati proces i korist od reciklaže, odnosno proizvodnju novih proizvoda – od starog pravimo novo
- Da djetetu sortiranje postane prirodan proces prilikom odlaganja otpada
- Da dijete shvati ličnu odgovornost pri procesu redukcije zagađenja okoline

Anketa

U vaspitnim jedinicama: Centralni vrtić, TQ Plaza i Novi vrtić sproveli smo istraživanje među roditeljima u kolikoj mjeri su oni i njihova djeca upoznati sa procesom reciklaže, kao i da li su spremni da učestvuju u našim aktivnostima. Anketom je obuhvaćeno 68 roditelja. Rezultati ankete su sledeći:

Pitanje	DA	NE
1. Da li se u vašoj kući selektuje otpad?(plastika, papir, metal, staklo)	14	54
2. Da li kao društvo ulažemo dovoljno truda za očuvanje životne sredine?	7	61
3. Da li Vaše dijete zna šta je reciklaža?	35	33
4. Smatrate li da je potrebno podići svijest djece i odraslih za proces reciklaže?	68	0
5. Da li želite u vrtiću da učestvujete u aktivnostima na temu reciklaže?	57	11
<p>Predlozi za aktivnosti u vrtiću na temu reciklaže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Da djeca prave igračke od recikliranog materijala ● Da djeca nauče kako se pravi kompost ● Raditi radionice sa djecom i roditeljima na ovu temu ● Povesti djecu na depo ● Kod kuće započeti selekciju otpada ● Praviti gusenicu od toalet papira ● Organizovati sakupljanje recikliranog otpada ● Učiti djecu odvajanju otpada ● Podizanje svijesti djece o očuvanju životne sredine i značaju reciklaže ● Napraviti predstavu za djecu *Okolina i reciklaža* 		
<p>Obrada ankete:</p> <p>1. DA - 20,58% NE - 79,42%</p>		

2. DA - 10,29%	NE - 89,71%
3. DA - 51,47%	NE - 48,53%
4. DA - 100%	NE - 0%
5. DA - 83,82%	NE - 16,18%

Formiran je Tim koji će se ove školske godine baviti temom u okviru Centara izvrsnosti.

Timom rukovode: Žarko Ristić, direktor i Irena Tomović, pomoćnik direktora.
Koordinator Tima: Aleksandra Gavrić, vaspitač.

Članovi užeg Tima su: Danica Stojanović, vaspitač; Olivera Đurišić, vaspitač; Ivona Perović, vaspitač; Sandra Vušurović, vaspitač

Članovi šireg Tima su: Dragana Damjanović, vaspitač; Jovanka Vraneš, vaspitač; Danka Nikolić, vaspitač; Maja Roganović, vaspitač; Nina Čipranić, medicinska sestra; Anđela Vujović, vaspitač; Drago Bošković, domar.

Napominjemo da u obradi teme učestvuju direktno ili indirektno svi zaposleni u ustanovi.

Svi članovi Tima imaju instaliranu Teams aplikaciju radi bržeg i efikasnijeg komuniciranja među članovima. U Centralnom i Novom vrtiću su postavljene kutije za prikupljanje plastičnih čepova. Na nivou grupa će biti dogovor sa roditeljima o prikupljanju materijala za reciklažu.

09.06.2023. je ispred Starog grada održan Eko karneval. Događaj je organizovala Asocijacija Eko vrtića, a pomognut je od strane Turističke organizacije Budva. Naša ustanova se predstavila parolom:

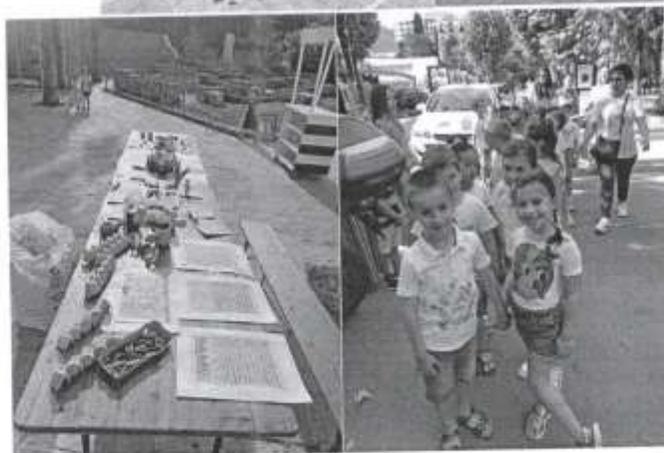
"Hoćemo da grad u punom sjaju blista

Naša Budva da uvijek bude lijepa, čista.

Da živimo zdravo, da to nije laža

Misija vrtića je samo reciklaža.”

Sve grupe iz naše ustanove su napravile radove od recikliranog materijala koji su bili izloženi na štandu ispred Starog grada. Takođe, tražilo se mjesto više i na Eko radionici koju su realizovale naše vaspitačice. Predškolska grupa je izvela ritmičku igru, a djeca i vaspitačice su nosile majice sa eko porukama. Po završetku programa upriličeno je bacanje 250 eko kuglica u more na plaži Pizana.

Na sastanku Tima je dogovoreno da se u svakom objektu obrađuje po jedna podtema:

Centralni vrtić – radiće trajni poligon za djecu od različitog reciklažnog, većinski građevinskog otpada. Cilj je da djeca na poligonu prevazilaze razne prepreke, senzorno osjete različite vrste materijala, uopšteno da se fizičke aktivnosti djece podignu na viši nivo. Poligon će biti prilagođen i djeci sa teškoćama u razvoju. Takođe, planirana je i izrada rekvizita za fizičke aktivnosti, interaktivne muzičke table, muzičke instrumente i opremu likovnim materijalima i sredstvima – sve od reciklažnog materijala.

Novi vrtić – izrada modnih kreacija od recikliranog materijala. Koristiće se za modnu reviju, učestvovanje na Dječijem karnevalu u Budvi i Eko karnevalu u Podgorici.

TQ Piazza – izrada lutaka od recikliranog materijala. Koristiće se za realizovanje predstava za djecu i dramske aktivnosti dsjece u grupama.

Petrovac – izrada društvenih i edukativnih igara za djecu od recikliranih materijala. Koristiće se za razvoj takmičarskog duha, pamćenja, spretnosti, logičkog povezivanja.

Sveti Stefan- izrada igračaka od recikliranog materijala koje će se koristiti u svakodnevnim aktivnostima i igrama po grupama.

Plan koji se odnosi na naredni period:

Cilj	Aktivnost	Realizatori	Vrijeme realizacije	Indikatori
Razmjena iskustva i upotreba mašte pri stvaranju novih sredstava za rad od recikliranih materijala	Radionica sa kolegama iz Bara "Upotrijebi da koristim"	Tim - Centri izvrsnosti; Kolege iz Bara	20.11.2023.	Fotografije; napravljeni proizvodi
Upoznavanje djece sa radom Komunalnog preduzeća	Prezentacija Komunalnog preduzeća - aktivnost kamiona za skupljanje smeća - prezentacija sa fotografijama za djecu - postavljanje kutija za skupljanje materijala za reciklažu - donacija 100 slikovnica "Ekologijanka", autor Aleksandra	Zaposleni u JKP Budva	24.11.2023.	Foto i video zapisi Postojanje kutija

	Vučinić			
Razvoj ekološke svijesti kroz sakupljanje i sortiranje otpada u grupi	Prikupljanje plastičnih čaša iz svakodnevne upotrebe, kao i čepova i odnošenje u reciklažni punkt – „Zeleni talas“	Djeca, vaspitači i medicinske sestre svih vaspitnih grupa, spremačice, vozač	Tokom cijele školske godine	Foto i video zapisi
Razvoj svijesti o očuvanju životne sredine	Čišćenje plaže i upotreba nadjenog materijala	Djeca, Tim CI, vaspitačice	Oktoibar 2023. - maj 2024.	Foto i video zapisi; postojanje sakupljenog materijala
Upoznavanje djece sa koracima u postupku reciklaže	Sakupljanje i odvajanje materijala	Djeca, Tim CI, roditelji, vaspitači	Do 20.12.2023.	Sakupljeni materijal
Razvoj mašte pri stvaranju novih sredstava; razvoj saradnje sa roditeljima	Radionica sa djecom i roditeljima (izrada rekvizita za motoričke vještine)	Koordinator CI, vaspitači iz VJ Centralni vrtić, djeca, roditelji	Do 15.02.2024.	Postojanje napravljenih rekvizita, Foto i video zapisi
Razvoj mašte pri stvaranju novih sredstava za	Radionica sa djecom i roditeljima (izrada sredstava i materijala	Članovi šireg Tima CI, vaspitači u VJ Centralni vrtić, djeca,	Do 15.02.2024.	Postojanje novih sredstava i materijala, Foto i video

rad i upotreba za roditelji materijala za likovne aktivnosti) korišćenje; razvoj saradnje sa roditeljima				zapisi
Razvoj mašte pri stvaranju novih sredstava za korišćenje; razvoj saradnje sa roditeljima	Radionica sa djecom i roditeljima (izrada rekvizita i instrumenata upotreba za muzičke aktivnosti)	Članovi užeg Tima CI, vaspitači i medicinske sestre iz VJ Centralni vrtić, djeca, roditelji	Do 15.02.2024.	Postojanje rekvizita i instrumenata , Foto i video zapisi
Shvatiti novu upotrebnu i estetsku vrijednost materijala za reciklažu - razvoj motorike šake	Izložba radova napravljenih od recikliranog materijala, prezentacija za djecu mlađih grupa	Do 20.03.2024.	Tim CI, djeca srednjih i predškolskih grupa	Foto i video zapisi
Shvatiti upotrebnu vrijednost otpada -	Pravljenje kutka u dvoristu vrtića od recikliranog materijala – kutak za muzičke, likovne i fizičke aktivnosti; trajni poligon za krupne	Do 20.03.2024.	Djeca, Tim CI, domar, vaspitači, roditelji	Postojanje napravljenih rekvizita

	motoričke igre			
Upotreba napravljenih sredstava: - razvoj krupne motorike - upoznavanje i upotreba novih materijala i sredstava za likovne aktivnosti - upoznavanje i upotreba novih muzičkih sredstava i instrumenat a	Opremiti salu za fizičko vaspitanje napravljenim spravama i pozvati nastavnika fizičkog vaspitanja kako bi djeci pokazao pravilno vježbanje na spravama - Opremiti *likovni kabinet* i pozvati nastavnika likovnog vaspitanja kako bi djeci pokazao nove likovne tehnike - Opremiti *muzički kabinet* i pozvati nastavnika muzičkog vaspitanja da pokaže djeci kako mogu da proizvode različite tonove od napravljenih sredstava	Do 15.03.2024.	Djeca, Tim CI, vaspitači	Postojanje napravljenih sprava i sredstava
Razvoj	- Izrada	- Do	Koordinator	Postojanje

<p> kreativnosti i mašte pri stvaranju modnih kreacija od recikliranog materijala</p>	<p> kreacija od recikliranog materijala za svako dijete u srednjoj grupi u Novom vrtiću</p> <ul style="list-style-type: none"> - Radionica sa djecom i roditeljima – izrada modnih * kreacija - Modna revija za mlađe grupe - Učestvovanje na Dječijem karnevalu u Budvi - Učestvovanje na Eko karnevalu u Podgorici 	<p> 20.03.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Do 20.03. - 28.04.2024. - Početak maja 2024. 	<p> CI za VJ Novi vrtić, vaspitači i medicinske sestre u Novom vrtiću</p>	<p> napravljenih kreacija; video zapisi sa radionice, modne revije i karnevala</p>
<p> Razvoj kreativnosti i mašte pri izradi lutaka od recikliranog</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada lutaka od recikliranog materijala - Radionica sa djecom i roditeljima 	<ul style="list-style-type: none"> - Do 20.03. - Do 20.03. - Do 01.04. 	<p> Koordinator CI za VJ TQ Plazza, vaspitači u VJ TQ Plazza</p>	<p> Postojanje napravljenih lutaka, foto i video zapisi sa radionice i predstave</p>

materijala	<ul style="list-style-type: none"> - pri izradi lutaka - Lutkarska predstava za djecu od napravljenih lutaka 			
Razvoj mašte i kreativnosti pri izradi društvenih i edukativnih igara od recikliranih materijala; razvoj pamćenja, spretnosti, takmičarskog duha, logičko povezivanje	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada društvenih i edukativnih igara - Radionice sa djecom i roditeljima za izradu istih - Saradnja sa OŠ „Mirko Srzentić“ – izrada piona na 3D štampaču 	- Do 01.04.	Koordinator CI za VJ Petrovac, vaspitači i medicinske sestre u Petrovcu	Postojanje napravljenih igara i upotreba istih; foto i video zapisi sa radionica i iz škole
Razvoj mašte i kreativnosti pri izradi igračaka od recikliranih materijala; razvoj kreativnosti pri upotrebi istih	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada igračaka i upotreba u svakodnevnim igrama 	Do 20.03.	Koordinator CI za VJ Sveti Stefan, vaspitači i medicinske sestre u VJ Sveti Stefan	Postojanje napravljenih igračaka, foto i video zapisi izrade i upotrebe istih

	Ulazak u Asocijaciju Eko vrtića i praćenje programa, učestvovanje u svim akcijama Asocijacije	Direktor, pomoćnik direktora	Do 20.03.2024.	Sertifikat
Reciklaža kao način razmišljanja –Plan i Program	Ulazak u Asocijaciju Eko škola i dobijanje „Zelene zastave“ Zavoda za školstvo Crne Gore	Direktor, pomoćnik direktora	Do 20.04	Zelena zastava
Predstavljanje Programa i razmjena iskustva	Prezentacija za predstavnike MPNI, za predstavnike ZZŠ i za kolege iz ostalih predškolskih ustanova	Tim CI	26.04.2024.	Foto i video zapisi

Očekivani ishodi:

- Opremiti i koristiti kabinet za fizičko, muzičko i likovno vaspitanje (u sklopu prostorija) napravljenim sredstvima od recikliranog materijala.
- Opremiti dio dvorišta napravljenim rekvizitima od recikliranog materijala

- Napraviti trajni poligon od recikliranog materijala koji će se koristiti za razvoj krupne motorike
- Napravljena sredstva i rekvizite koristiti u cilju razvoja motoričke spretnosti, likovnog i muzičkog izražavanja
- Podići svijest djece, roditelja i zaposlenih o važnosti reciklaže
- Ulazak u Asocijaciju Eko vrtića i puna implementacija planiranog
- Ulazak u Asocijaciju Eko škola i dobijanje *Zelene zastave* Zavoda za školstvo Crne Gore
- Reciklaža kao način razmišljanja i način života

Otežavajuća okolnost:

- U Budvi ne postoji reciklažni centar pa djeca ne mogu praktično vidjeti proces selekcije otpada

Broj:605-02/4

Budva,05.04.2024.

Irena Tomović, pomoćnik direktora

Irena Tomović